

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Casus XVII. Argumentum. Ex eo, quod Fundator exegerit in Persona præsentanda qualitates de Jure communi requisitas, exemplificando unam ex his qualitatibus, an, & quando inferatur voluisse ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

per præferatur, dubitatum fuit -- An ad obtinendam dignitatem Chorisæ, seu Canonicatum, de quo agitur requiratur ordo sacer, seu qualitas Sacerdotalis, in casu &c. Cui dubio Sac. Congregatio respondit -- *Negative*.

Hinc non obstat, quod hujusmodi Canonicatus sit erectus in Ecclesia Collegiata, hæc enim circumstantia non arguit illum esse Sacerdotalem, dum, ut superius præmissi, Canonicatus Ecclesiarum Collegiatarum, nec ex dispositione juris communis, nec Concilii Tridentini, exigunt Sacerdotium. Minusque adversatur, quod supradictus Fundator exegerit præsentandum esse Presbyterum, quia in primis non exegit hoc determinatè, sed disjunctivè; vel Presbyterum, vel in Sacris constitutum. Et etiam omisso, quod determinatè expresserit illum esse Presbyterum, adhuc ex hoc argui non potest Canonicatum ex mente Fundatoris esse Sacerdotalem juxta auctoritates superius relatas *Caf. XIV. §. Pro cujus*.

6 Immo etiam si fundasset Canonicatum non in simplici Ecclesia Collegiata, sed quod magis est in ipsa Ecclesia Cathedrali, cum expressione *Presbyteri*, seu pro uno *Presbytero*; adhuc Canonicatus non diceretur Sacerdotalis; ut resolutum fuit ab eadem Sac. Congregatione Concilii me studente apud R. P. D. meum Petra in *Pistorien. Canonicatus I. Aprilis 1713.* ubi cum quidam Christophorus de Pannuzzis fundasset Canonicatum in Ecclesia Cathedrali pro uno *Presbytero seculari futuro ipsius Ecclesie Canonico*, qui *Missas sibi injunctas celebrare, seu celebrari faciat atque apud ipsam majorem Ecclesiam residere teneatur*; Disputatum fuit -- An *Præbenda erecta à Christophoro de Pannuzzis in Ecclesia Cathedrali sit Presbyteralis* -- cui Sacre Congregationi placuit respondere -- *Negative* instante Clerico Joanne Baptista Ptolemæo de dicto Canonicatu proviso Nobili Pistoriensi, nepote Eminentissimi Cardinalis Ptolemæi Viri quidem in Historia Ecclesiastica eruditissimi, & in Doctrina Dogmatica optimè versati, in quodam studio operam dabam in Almo Urbis Collegio ubi idem Eminentissimus erat publicus Lector, fuit meus Præceptor, atque variis Polemicis Dissertationibus me exercuit.

ARGUMENTUM.

Ex eo, quod Fundator exegerit in Persona præsentanda qualitates de jure communi requisitas, exemplificando unam ex his qualitatibus, an, & quando inferatur voluisse constituere Juspatronatus passivum favore habentis dictam qualitatem exemplificatam?

SUMMARIUM.

- 1 *Factum Fundatoris est attendendum pro declaratione ejus mentis.*
- 2 *Fundator si exigit in persona præsentanda qualitatem servitii Sacristie, Doctrina, aut bonorum morum per verba præceptiva dicitur voluisse constituere juspatronatus passivum favore habentium dictam qualitatem secus si hanc qualitatem exigit per verba hortatoria, & merè recordatoria, & n. 7.*
- 3 *Ordinatio juxta Concilium Tridentinum debet esse ad titulum Beneficii Ecclesiastici.*
- 4 *Cappellania quando dicitur perpetua, & collativa.*
- 5 *Præsentatus à majori parte Patronorum dicitur verè, & efficaciter præsentatus.*
- 6 *Qualificatus ad formam foundationis assequi debet Beneficium.*
- 7 *Juspatronatus passivum pro certo genere personarum quando ad esse dicitur.*
- 8 *Fundator si injunxerit Patrono onus præsentandi -- Giovanni di buona vita, e che averanno servito la Chiesa -- ex quibus arguatur noluisse constituere juspatronatus passivum favore intervenientium Ecclesie, & num. 9, 10, 11. & 12.*
- 13 *Electio minùs digni, & non de gremio Ecclesie redargui potest de injustitia, non verò de nullitate.*

CASUS XVII.

EXposita fuit in Sacra Congregatione Concilii sequens testamentaria dispositio Canonici Raynaldi -- *Lascio all' Illmi, e Rmi Signori miei Canonici scudi 6000. in tanti luoghi de' monti per istituirne, & erigere*

gere tre Cappellanie nella SS. Basilica di San Pietro, accioche dalli Cappellani si celebrino in suffragio dell' anima mia &c. qual numero di Messe, che comporterà l'annuo frutto di due mila scudi per ciascheduno. Quali Cappellani voglio, che si nominino, e deputino dalli medesimi Signori Canonici, mà che fino, e ciascheduno sia del numero de Chierici della nostra Sagrestia, li più virtuosi, più morigerati, e più dotti, che pro tempore vi faranno, dichiarando, che istituisco queste Cappellanie meramente per Benefizio della Sagrestia, & acciochè li Chierici di essa si studiino d'essere abili, e dotti per potere poi aspirare, e dette Cappellanie meritare: *E questa prima volta prego l'Illm. e Rm. Signori Canonici à contentarsi, che io nomi ad una di esse Cappellanie, come nomino il Signor Don Epifanio, quale avevo già nominato in un altro testamento &c. ancorche sia Sacerdote per corrispondere all' affetto, che mi ha sempre mostrato. Ad un altro nomino il Signor Filippo Mancini, & alla terza nomino il Signor Barcari, accioche possa promoverli al Sacerdozio, quale se in tempo della mia morte haverà ottenuto, li Signori Canonici eligeranno, e nomineranno altro sufficiente, che abbia bisogno di Patrimonio per promoverli -- Capitulum itaque Vaticanæ Basilicæ, cui jus honorificum eligendi Cappellanos competit. dubitavit num Epiphano Gizzio, qui post conditum Testamentum, ante verò pii disponentis obitum inter Clericos Beneficiatos cooptatus fuit, proptereaque servitum Sacristiæ penitus reliquit, ad judicare debeat altera ex Cappellaniis, cum Testator, ut inquit, prospexisse potius videatur commodum inservientium eidem Sacratio, quàm prædilexisse prænominatum Gizzium. Dubitavit etiam idem Capitulum num Cappellaniæ hujusmodi assignari possint Clericis in titulum S. Patrimonii, vel saltèm ea conditione adjuncta, quod statim ac aliunde ipsi fuerint commodè provisi, servitumque Sacristiæ derelinquerint, fas sit Capitulum alios Clericos actu inservientes præeligere; Hinc propositis dubiis.*

Primo. *An una ex Cappellaniis, de quibus agitur sit assignanda D. Epiphano, licet non sit amplius de gremio Clericorum Sacristia Basilicæ Sancti Petri, immo sit*

Clericus Beneficiatus ejusdem Basilicæ, in casu &c.

Secundo. *An singule Cappellanie, de quibus agitur, sint assignande Clericis dictæ Sacristiæ in titulum Patrimonii, quo se promoveri possint ad Sacerdotium. & quatenus affirmativè.*

Tertio. *An sint liberè assignande, vel potius cum clausula, quod cum fuerint aliunde provisi, quo commodè vivere possint, & dimittant servitum dictæ Sacristiæ, debeat Capitulum alios Clericos dictæ Sacristiæ nominare, in casu &c.*

Ad primum, votum meum aperiendo -- *Affirmativè -- respondendum sentiebam; Quoniam Canonicus Raynaldus in ejus testamento nominavit ad unam ex Cappellaniis à se fundatis Epiphanium Gizzium non solum ob servitum præstitum Sacristiæ Basilicæ Sancti Petri spatio 35. annorum, sed etiam ob gratificandum ejus affectum, ut ex particula testamenti ibi -- Per corrispondere all' affetto, che mi ha sempre mostrato -- Et quando nominavit præfatum Epiphanium ad dictam Cappellaniam, ille non inserviebat Sacristiæ, sed Choro S. Petri, quod factum attendendum est pro declaratione, mentem Raynaldi Fundatoris non esse, exigere in Epiphano qualitatem actualis servitii, aut gremialitatis Clericorum Sacristiæ pro obtinenda dicta Cappellania juxta Rotam in Romana Cappellania coram Pamphil, apud Corrad. in prax. benefic. lib. 2. cap. 10. n. 116. versic. & eo magis, Sanebez. consil. moral. lib. 7. cap. 3. dub. 48. num. 14.*

Nihil obstante, quod Fundator declaraverit se instituere dictas Cappellanas: *meramente per Beneficio della Sagrestia, & accioche i Chierici di essa si studiino di essere abili, e dotti per potere poi aspirare à detta Cappellania, è meritabile -- Quoniam licet per hanc dispositionem Fundator constituerit jus patronatus passivum favore Clericorum inservientium Sacristiæ Basilicæ S. Petri, quia non processit per verba hortatoria, aut merè recordatoria earum qualitatum, quæ spectandæ sunt pro facienda præsentatione juxta dispositionem juris, quæ hortatur eligi meliores, & inservitio Ecclesiæ existentes, ut in Canon. Hortamur dist. 81., & in Can. Nullus invitatis dist. 61., & in cap. innotuit de elect. ; sed pro-*

proceffit per verba præceptiva, & dispositiva, mandando Canonicis ut præsentent Clericos inservientes dictæ Sacrifiæ, ibi. *Quali Cappellani voglio che si nominino, e deputino dalli medemi Signori Canonici, ma che sano, e ciascheduno sia del numero de' Chierici della nostra Sagrestia, li piu virtuosì, piu morigerati, e piu dotti &c.* Quo casu constituere voluisse dicitur juspatronatus passivum favore dictorum Clericorum, juxta *Roc. de Curt. de jurepat. verb. honorificum q. 18. in fin. Lar. de Annivers. & Cappell. lib. 2. cap. 2. n. 1., & in terminis resolutum fuit à Sac. Rota in Camerinen. Beneficiatus 2. Julii 1708. coram bon. mem. Molines inferius impress.* Tamen hac lege idem Fundator ligavit Capitulum, ut in posterum præsentaret ad dictas Cappellanas eos, qui haberent dictam qualitatem gremialitatis, non verò se ipsum ligavit, ut dixit *Rota in Ilcien. Beneficii 2. Julii 1706. S. Quia in ordine coram R.P.D. Kaunitz.*

Ad secundum negativè videtur resolvendum, quia Fundator dedit facultatem Clericis prædictæ Sacrifiæ obtinentibus dictas Cappellanas se promovendi ad Sacerdotium, nullatenus exprimendo suam voluntatem esse, ut ordinarentur titulo illarum, tamquam ad titulum Patrimonii: Unde sequitur, quòd ipse se voluerit conformare dispositioni Concilii Tridentini *sess. 21. de reform. cap. 21.*, juxta
 3 quam ordinatio debet esse ad titulum beneficii Ecclesiastici juxta *Rotam dec. 228. n. 9. coram Duran., & dcc. 450. n. 6. par. 1. recent.*

Quando enim Fundator disponit, ut ad titulum Cappellaniæ quis ordinari possit, ejus voluntas est, ut fiat Cappellania Ecclesiastica; Et licèt ad hoc requiratur consensus Episcopi, iste tamen non requiritur, ut antecedit, sed sufficit, ut postea præstetur, ut expressè docet, *Amosiaz. de caus. pii. lib. 3. cap. 2. n. 7., & seq. Barbof. ad Concil. sess. 21. de reform. cap. 2. num. 12.*

Ad terminum affirmativè quoad primam, & negativè quoad secundam partem crederem respondendum; Quoniam
 3 cum prædicti Clerici sint cum dictis Cappellaniis ordinandi tamquam ad titulum Beneficii, sequitur, quòd illæ sint perpetuæ; & collativæ, & consequenter liberè

assignandæ.

Nullatenus obstante, quòd Fundator in ejus testamento dixerit -- *Alla terza, nomino il Signor Barcari, accioche possa promoverfi al Sacerdotio, quale se in tempo della mia morte averà ottenuto, li Signori Canonici elegeranno, e nomineranno altro sufficiente* -- Ex hoc enim solum deduci potest, quòd Fundator de tempore nominationis noluerit Clericum dictæ Sacrifiæ habere qualitatem Sacerdotalem, non verò quòd post nominationem, & possessionem dictæ Cappellaniæ, Clericus illam dimittat, si fuerit aliunde provifus, quo commodè vivere possit, & si dimiserit servitium Sacrifiæ.

Sacra autem Congregatio respondit -- Ad primum, & ad secundum -- Affirmativè. Ad tertium -- Affirmativè, quoad primam, & negativè quoad secundam partem.

Reverendissimo R.P.D.

MOLINES DE CANO

Luna 2. Julii 1708.

CLarum Pietatis monumentum pro Divini Cultus augmento, & honorificentia Oppidi Apiri suæ Patriæ instituit Joannes Jacobus Baldinus olim in Urbe non obscuri nominis Medicinæ Professor. Fundavit quippe adhuc vivens insignem Collegiatam, duodecim Canonicis compositam illorum singulis præbendam scutorum centum annuorum constabillita, deinde moriens suum sibi scripsit hæredem ejusdem Collegiatæ Capitulum cum onere erectionis octo Beneficiatorum, reservato favore ejusdem Capituli jurepatronatus, & præsentandi eosdem Beneficiatos, in quorum electione nonnulla commendavit observanda, & inter alia -- *Che tanto nell'elezione de' Beneficiati, quanto delle Zivelle (quas pariter dotari mandaverat) se non elegeranno i buoni, e meritevoli, onero conscientias eorum; Ricordando in oltre, che nell'elezione de' Beneficiati habbia sempre riguardo à quei Giovani di buona vita, che haveranno servito per qualche tempo la Chiesa.*

Post effectuatam hujuscemodi Beneficiatorum erectionem Capitulum semper cum omni pace in illorum vacationibus devenit ad Successorum electiones, & sine
 ulla

ulla quoque controversia obtinens majorem partem Suffragiorum Capitularium ab Ordinario institutionem reportavit. Non ita tamen accidit in ultima vacatione. Nam concurrentibus Julio Cæsare Madagnino, & Joanne Andrea Sparapano, coadunato Capitulo pro explenda electione, Madagninus habuit septem favorabilia Suffragia, & sex contraria. Sparapanus vero sex favorabilia, & septem contraria. Majori Suffragiorum numero suffultus Madagninus sibi blandiebatur absque ullo discrimine Institutionem ab Ordinario consequuturum. Sed vana ejus spes remansit, nam prætentente Sparapano Capitulum contra expressum Baldini Fundatoris præceptum, illum uti Sacerdotem servitio Ecclesiæ à pluribus annis additum postposuisse Madagnino Adolescenti Studiis grammaticalibus adhuc incumbenti, Ordinarius, sprete electione Capitulari, Sparapano institutionem concessit. A cujus Judicio interposita per Madagninum appellatione, mihi que delegata disceptandum hodie proposui dubium: *An, & cui sit danda Institutio in casu.* Eamque dandam esse Madagnino Domini responderunt.

5 Ea ratione, quia cum coadunato infra legitima tempora Capitulo, major illius pars nominaverit Madagninum, & minor elegerit Sparapanum, explorati Juris est, Institutionem deberi Madagnino habenti nominationem completam, & non Sparapano eadem carenti. In hisce enim electionibus Patronalibus obtinens majorem partem Vocalium dicitur verè, & efficaciter nominatus, & electus, habensque minorem censetur exclusus, *Cap. Quoniam de jurepatr., Clement. plures eodem tit., Lambert. de jurepatr. lib. 2. par. 3. quæst. 4. art. 1. num. 1. Vivian. eodem. tract. lib. 12. cap. 8. num. 1., Rota coram Cels. decis. 85. num. 1., & decis. 280. num. 1. part. 7. Recent., & in Abellina juris patronatus 18. Junii 1696. §. Siquidem coram Me, & in Meleuitana juris patron. 5. Junii 1697. §. Cum enim, pariter coram Me.*

Nequaquam officiente, quod Fundator præceperit Canonicis, ut in electionibus eos specialiter respicerent, & considerarent, qui aliquo tempore præstiterint servitium Ecclesiæ Collegiatæ; Proindeque cum ejusmodi qualificatione præditus es-

set Sparapanus, eaque destitutus reperiretur Madagninus, non isti, sed illi debita erat institutio, quantumvis minor eligentium reportasset Suffragia, imò etiam si prorsus nullum obtinuisset, ex famigerata juris propositione, quod qualificatus in documento foundationis utpote præelectus à Fundatore assequi debeat Beneficium, etiam sine Patroni nominatione petita, & denegata, seu aliis non qualificatis concessa, ex collectis per *Card. de Luc. de jure patronatus disc. 18. num. 3., & disc. 50. eodem num., Roc. disput. jur. Select. disput. 190. num. 21., & 23., Rota coram Bich. decis. 189. num. 10. & decis. 264. num. 8., & in Recent. dec. 251. num. fin. par. 10., & decis. 372. num. 10. par. 17.*

Quandoquidem pensatis verbis foundationis qualificantibus Clericos intervenientes Ecclesiæ supra recitatis, iisque interpretatis juxta probabiliorem sensum Fundatoris, convenire Suffragia Dominorum, mentem illius nequaquam fuisse ordinandi jus patronatus passivum ad illorum favorem, sed eosdem specialiter commendandi Electoribus, sine tamen præcisa, & obligatoria necessitate ipsosmet semper nominandi. Et in omni casu concluderent, quod ubi revera adesset præfatum jus patronatus passivum favore additorum servitio Ecclesiæ, adhuc Institutio debeat Madagnino. Requisitum istud etiam habenti, una cum nominatione Capituli in exclusionem Sparapani, hujusmodi nominatione carentis.

7 Priorem assumpti partem in eo fundabant Domini, quod jus patronatus passivum favore certi generis Personarum, tunc demum regulariter censetur, & dicitur reservatum, quoties Fundator vel per se ipsum de tempore foundationis Beneficii pro tempore vacationum certas, ac designatas personas eligit, & nominat, vel quoties per verba dispositiva, & præceptiva mandat Patronis, ut illas eligant, seu præsentent, ex firmatis per *Rocchum de jurepatr. verbo honorificum quæst. 18. in fin., Hojad. de Incompatib. benef. cap. 23. num. 132., & cap. 24. num. 107., Perez de Lara de Anivers. & Cappell. lib. 2. cap. 2. num. 1., Azor. Instit. Moral. 2. par. lib. 6. cap. 4. quæst. 25., Garz. de Benefic. par. 7. cap. 15. num. 1. cum seqq. Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 8. num. 109., Pax Ford.*

Lucu-

Lucubrat. tom. 2. lib. 10. tit. 26. num. 1. cum seqq.

8 Nullo ex recitatis modis usus est Baldinus Fundator, quia nec de tempore foundationis Beneficiatorum prælegit inservientes Ecclesiæ, nec minùs præceptivo, & obligatorio jussu mandavit Canonicis Patronis, ut illos semper, & indispensabiliter eligerent, eis tribuendo jus dicendi de nullitate electionis extra ipsos factæ. Sed primitus gravavit conscientiam eligentium; *Se non eleggeranno li buoni e meritevoli*, & consecutivè per modum recordationis insinuavit, ut habere deberent respectum juvenum optimæ vitæ aliquo tempore Ecclesiæ inservientium, ibi -- *Ricordando in oltre che nell'elezione delli Beneficiati si habbia sempre riguardo di darli à quelli Giovani di buona vita, che haveranno servito per qualche tempo la Chiesa &c.* Quæ sanè loquendi formula inspecto sensu obvio non importat præceptum positivum non eligendi alios, qui non habent requisitum Servitii Ecclesiæ, sed optimam, & Canonicam præferunt insinuationem, & monitionem, ut Capitulum in electionibus oculos, mentemque converteret ad Personas probas, & meritis Ecclesiasticis decoratas, illoque signanter servitii Ecclesiæ, absque tamen præcisa obligatione non nominandi alios dignos, meritos dicto servitio carentes. Quam sanè intelligentiam ex pluribus Domini desumpsere, & primo ex quo præcipuum requisitum à Fundatore volitum in Beneficiatis fuit probitas morum, & merita, ibi -- *Se non eleggeranno i buoni, e meritevoli gravo eorum conscientiam*, cum autem quis possit esse multipliciter emeritus ad obtinenda Beneficia etiam sine illo requisito servitii Ecclesiæ, dicendum est, quòd principaliter Fundator requisivit merita in genere, illud speciale servitii Ecclesiæ consequutivè adjectum non poposuerit per modum præcepti, sed per modum commendationis, & consilii cæteris paribus. Aliàs in concursu Theologi e.g. vel Canonistæ, qui Ecclesiæ non inservierit cum simplici Clerico vulgarissimæ scientiæ, sed Ecclesiæ emancipato juxta mentem Fundatoris, iste, & non ille in electione præferendus esset, quòd affirmari nequit, quia Fundator per modum regulæ voluit, ut Beneficiati essent eme-

riti, inter autem merita ad obtinenda Beneficia primum locum obtinet doctrina, & rerum Ecclesiasticarum scientia, *cap. cum in cunctis de elect., cap. grave nimis de præbend. Cleric. par. 1. de etat., & qualit. Concil. Trid. sess. 24. de reform. cap. 18., Paris. de resignat. lib. 4. quæst. 4. num. 2. cum aliis plena manu congestis per Garz. de benef. quæst. 7. cap. 7. per. tot.*

9 Secundò quia non dixit Fundator, quòd Canonici debeant omnino eligere Ecclesiæ servitio emancipatos sub pœna nullitatis electionis, si non eligerent, sed jussit, ut de illis hadendus esset respectus, ibi, *riguardo*, quòd verbum juxta sensum proprium, & grammaticale non importat obligationem, sed commendationem; Nec in subjecta materia juxta juris dispositionem aliter interpretandum est, quia licet in jure Canonico Electores eligere convenitur illos de gremio Ecclesiæ, ut in *Can. nullus in votis dist. 61.*, ibi -- *Ut quilibet habeat fructuum sue militia in Ecclesia, in qua suam transegit aetatem*, & magna fuerit inter veteres Canonistas quæstio, majore parte Capituli eligente unum de aliena Ecclesia, minore alterum de eadem vtra electio prævalere debeat; *Gloss. tamen magistralis in cap. cum inter 21. de elect.* relatis juribus Canonicis pro utraque opinione militantibus sequitur illam, quòd electio de estraneo facta à majori parte prævalere debeat, quia in nullo Textu Canonico imponitur pœna nullitatis electionis factæ de extraneo, post habito gremiali Ecclesiæ; Proindeque jurastatuentia prælationem eorum de Ecclesia potius id statuere videntur ex ratione magnæ honestatis, & convenientiæ, quam necessitatis actum contrarium insipientis, ibi -- *Tamen dixit* (& melius ut mihi videtur) *quòd electio facta à majori parte Capituli prævalet undecumque, sive de sua Ecclesia eligat, sive de alia, dummodo aliud Canonicum non obsistat* -- Et infra, *quid respondetis illi cap. 16. dist. nullus &c. dicas quòd verum est, quòd ita deberet fieri, & honestum esset, & de jure est. Si tamen major pars aliter facit, valet, quia in hoc renunciauit juri suo.* Idque ipsum tradit alia optima *Gloss. in cap. ne pro defectu 41. de elect.*, ibi -- *Dico, quòd primò debet inquirere* (idest Metropolitanus ad quam devoluta fuerat electio) *personas Ecclesiæ vacan-*

vacantis, & eligere de gremio ipsius Ecclesie, & illud debuit fieri per illa jura 16. dist. Can. nullus &c. sed si hoc non fecerit, nihilominus valebit electio, nam multa fieri non debent, facta tamen manent &c., & nusquam inveniunt; quod propter hoc cassetur electio, & tenent communiter relati per Garz. de Benefic. lib. 7. cap. 9. num. 6. & 7., & requisitum illud servitii Ecclesie tunc demum est semper considerandum modo speciali, & quodammodo obligatorio, quoties eligentium Vota scinderentur in duas partes æquales, tunc enim cæteris paribus, qui est de gremio Ecclesie præferendus est extraneo, Garz. loco citat. sub num. 8. Rot. decis. 413. num. 1. par. 1. divers. Lara de Anniver., & Cappell. lib. 2. cap. 3. num. 19.

10 Tertiò, ac fortiùs, quia sæpèdictus Fundator; Canonicis transgredientibus ejus optimas insinuationes, & Canonica Consilia non imposuit pœnam nullitatis actus electionis, sed gravavit eorum conscientias; Unde fit, quòd ad summum Canonici posthabitis Inservientibus Ecclesie reddere debent rationem in foro pœnitentiario, non autem in foro externo; Prout in specie habetur, quòd licèt juxta strictam Sacrorum Canonum Censuram Electores Ecclesiastici in Beneficiis etiam simplicibus Curam Animarum non habentibus nequeant præsentare dignum omisso notabiliter digniori Cap. 2. de Offic. Custod., ibi -- *Ut ad hoc opus tale ordinentur, quales meliores, & sanctiores esse viderit cap. constitutis de appellat., ibi -- Sub anime periculum Canonicos adjuravit, ut secundum Deum, & juxta conscientiam suam unum eligerent, quem Ecclesia magis utilem, & idoneum reputarent, cap. unico, ut Ecclesiastic. benefic. sine diminut. conferant, ibi -- Debuisi Ecclesiasticum Officium, & Beneficium in persona magis idonea dispensare, & tradunt communiter Summistæ, & Theologi post S. Thomam. 2. quæst. 63. artic. 1., & 2. quæst. 185. artic. 3., & quodlibet 4. artic. 15., & quodlibet 6. artic. 9. Sanchez consil. lib. 2. cap. 1. dubit. 2. num. 16., Azzor. Instit. moral. part. 2. lib. 6. cap. 15. num. 6. Castropal. oper. moral. Tom. 2. tract. 13. disput. 2. punct. 11. §. 2., Mend. Stater opin. dissert. 13. quæst. 17. num. 261., & ex nostris Barbof. de Paroch. cap. 2. n. 98.*

Pars II.

& in cap. cum nobis 19. de elect. num. 3., Garz. de benefic. par. 7. cap. 16. num. 2. cum seqq.

11 Conveniunt tamen æquè Theologi, & Canonistæ, quòd electio facta de digno omisso digniori sustinetur, & non retrahatur, sed eligentes omittentes digniorem sine debita causa peccant contra Justitiam distributivam S. Thomas in d. 2. 2. quæst. 63. artic. ad tertium, & cæteri Theologi, & Canonistæ supra citati, quibus additur Dec. consil. 129. num. 2., ubi probat Abbatem contrarium sentientem, Fagnan. in cap. cum dilectus num. 18., & 19. de consuetud., & in cap. cum autem num. 29. & 30. de Jurepatr., Rota decis. 65. num. 8. par. 1. Rec.

12 Quarto demum, quia quando Fundator voluit instituere Juspatronatus passivum favore certarum personarum usus est verbis imperativis, & præceptivis directis Capitulo ad hoc, ut illos omnino eligant, & cæteris præferant, ibi -- *Per l'assetto, che ho portato al sopradetto Don Tomasso, e per gl'Oblighi, che ho à lui, & al Signor Guidobaldo suo fralello, ordino, e voglio, che ogni volta, che in casa sua, e suoi descendententi in perpetuo vi sia qualche persona atta, a poter godere uno di questi Beneficiati venendo la vacanza, e domandandolo il Capitolo, che averà la nominazione, gli lo debba dar sempre, e lo debba preferire ad ogn'altro --* Si ergo ubi Fundator voluit instituere juspatronatus passivum, scivit illud ordinare, & ordinavit verbis præceptivis, & obligatoriis, ibi: *Glelo debba dar sempre,* ubi qualificando eligendos in genere, & inservientes Ecclesie usus non est hac formula præceptiva, & necessitativa, sed altera respectus, seu reflexionis, & considerationis gravando tantum eligentium conscientias, certè non voluit ad illorum favorem instituere juspatronatus passivum tribuens Jus dictæ Ecclesie inservientibus ad rem, seu Beneficium, sed facere intellexit peculiarem commendationem, & insinuationem Canonicam regulandam ad formam Juris communis, cum quo præsumitur Fundatores se conformare voluisse Lotter. de re benefic. lib. 2. quæst. 27. num. 33. Rota in Aprutina Beneficii 19. Junii 1715. S. Nam quamvis coram R. P. D. meo Scotto.

Bbbb

Ex

Ex quibus manet dilucidè probata prima pars assumpti, quòd Sparapanus sub obtentu dicti juspatronatus passivi nequit à controversa Institutione, repellere Madagninum à majori parte Capituli electum, sed in omni casu ubi ex suppositione dictum juspatronatus adesset, visa fuit justificata secunda pars assumpti, quòd Madagninus non careat requisito servitii Ecclesiæ, cùm de tempore quo traxit moram in Patrio Oppido, jugiter intenderit in Auditorium Sacrosanctum Sacrificii Missæ celebrantium, & frequenter etiam cotta indutus in Majoribus, & Solemnioribus Missis Thuribulum gestaverit, aliæque similia expleverit Ecclesiastica ministeria suæ ætati accommodata, ut ex attestatione plurium Canonorum. Parum officiente, quòd ministeria præstita per Sparapanum sint majora, & longioris temporis, quia Fundator consideravit servitia, quæ præstari poterant à Juvenibus, nec quidem diuturna, sed pro aliquo tempore, ibi-- *Si habbi sempre riguardo di darli à quelli Giovani di buona vita, che haveranno servito per qualche tempo la Chiesa.* -- Unde mens Fundatoris satis adimpleta, dicitur mediante electione Adolescentis pro aliquo tempore Ecclesiam inservientis, quamvis posthabitus fuisset Sacerdos majoris, & diuturnioris servitij requisitum ostendens, & in omni casu licèt melius, & honestius fuisset eligere habentem prærogativam majoris, quam minoris servitii; Tamen non ideo facta electio ejus, qui minùs servierit, irritari debet optimo argumento ducto à supradictis

13 propositionibus, quòd electio minùs digni, & de non gremio Ecclesiæ redargui potest de injustitia purganda in foro conscientiæ, non verò in foro fori mediante actus nullitate; Quamvis cæteroque in casu præsentis Canonici per actum publicum declaraverint, quòd in electione Madagnini impleverint voluntatem Testatoris, citra quòd ullum in conscientia senserint offendiculum, id quod de Jure præsumitur juxta famigeratum principium, de quo latè *Barbos. tract. varii axiom. 36. num. 4. cùm seq.*, & in *Valentina Beneficii 7. Junii 1694. §. Addebatur versicul. & demum, coram R.P.D. meo Priolo.*

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

Exigente Fundatore in Præsentando ad Beneficium gradus Magisterii in S. Theologia, aut Doctoratus in decretis, aut Licentiaturæ in approbata vniuersitate, an possit præsentari ad Beneficium ille, qui habet solùm gradum Baccalaureatus, aut gradum Magisterii obtentum à Collegio Doctorum?

SUMMARIUM.

- 2 Gradus Baccalaureatus non sufficit ad effectum assequendi, aut retinendi Beneficium, exigente Fundatore in Persona, præsentanda qualitates Doctoratus Magisterii, aut Licentiaturæ in aliqua approbata vniuersitate? Et num. 4.
- 2 Nec ad dictum effectum sufficit Gradus Magisterii, à Collegio Doctorum Mediolani obtentus? & num. 5.
- 3 Sed requiruntur prædicta qualitates in præsentando de tempore præsentationis.
- 6 Urgentibus magna utilitate, aut necessitate Ecclesiæ, Beneficium debitum Doctori, aut Magistro &c. ex dispensatione Apostolica conferri potest non Doctori; neque Magistro.
- 7 Cappellania debita certo generi Personarum, an, & quando conferri possit non qualificato.

CASUS XVIII.

IN limine foundationis Beneficii apposuit quidam Fundator de consensu Ordinarii conditionem, quòd præsentandus ad illud debeat esse Magister in S. Theologia, aut Doctor in decretis, aut Licentiatus in in aliqua approbata vniuersitate, addito insuper ei onere celebrandi, aut celebrare faciendi Missam Quotidianam pro ejus Anima; Obtinuit ex præsentatione Patroni hoc Beneficium, quidam Clericus, qui erat insignitus tantummodo gradibus Baccalaureatus, in publica vniuersitate; & Magisterii à Collegio Doctorum Mediolani obtenti; Quæro, an hujusmodi Gradus suffragari possit ad effectum retinendi dictum Beneficium.

1 Cui